

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	پیشگفتار
۳	فصل اول: ماهیت برنامه درسی
۳	مقدمه
۴	مفهوم لغوی برنامه درسی
۵	مفهوم برنامه درسی
۶	تبیین مفهوم برنامه درسی
۷	سطوح برنامه درسی
۱۰	انواع برنامه های درسی
۱۱	برنامه درسی پنهان
۱۵	برنامه درسی پوچ
۱۷	کارکردهای برنامه درسی
۱۹	پرسش های اساسی برنامه درسی
۲۲	خلاصه فصل
۲۴	فعالیت ها و پرسش هایی برای تفکر و یادگیری بهتر
۲۵	فصل دوم: شاخص های برنامه درسی مطلوب
۲۵	مقدمه
۲۶	معیارهای برنامه درسی مطلوب
۲۶	اصول کلیدی طراحی برنامه درسی مطلوب
۲۷	الف) اصول مرتبط با یادگیرنده
۲۸	ب) اصول مرتبط با جامعه
۳۰	ویژگی های فرایند تدوین برنامه درسی
۳۰	۱. برنامه ریزی شده و نظام مند
۳۱	۲. فراگیر و مشاوره محور
۳۳	۳. هدایت شده به وسیله متخصصان برنامه درسی

۳۳	۴. ماهیت چرخه‌ای برنامه درسی
۳۳	۵. پایداری برنامه درسی
۳۳	طراحی برنامه درسی
۳۴	۱. ارزشمندی کودکان و برابری آن‌ها
۳۵	۲. ارتقای کیفیت محتوا در برنامه درسی برای تقویت مهارت‌ها و شایستگی‌ها
۳۸	۳. سازماندهی و ساختار مناسب
۴۲	۴. اصول زیربنای برنامه درسی
۴۴	اجرای برنامه درسی
۴۴	۱. دانش آموزان
۴۵	۲. معلمان
۴۷	۳. مدارس / محیط‌های آموزشی
۴۸	۴. مسئولان و نظام‌های آموزشی
۵۰	ارزشیابی برنامه درسی
۵۱	۱. هدف و محدوده مشخص
۵۱	۲. مبتنی بر معیارها و داده‌های معتبر
۵۱	۳. منظم و مستمر بودن ارزشیابی
۵۲	۴. ارزشیابی به وسیله افراد باتجربه و دارای صلاحیت
۵۲	خلاصه فصل
۵۳	فعالیت‌ها و پرسش‌هایی برای تفکر و یادگیری بهتر
۵۴	فصل سوم: ماهیت طراحی برنامه درسی
۵۴	مقدمه
۵۵	مفهوم طراحی برنامه درسی
۵۶	پیچیدگی‌های طراحی برنامه درسی
۵۹	ویژگی‌های طراحی برنامه درسی
۶۰	نکات کلیدی طراحی برنامه درسی
۶۱	منابع طراحی برنامه درسی
۶۲	عوامل تأثیرگذار در طراحی برنامه درسی
۶۲	۱. عوامل سیاسی
۶۳	۲. عوامل اجتماعی
۶۴	۳. عوامل اقتصادی
۶۴	۴. عوامل فناورانه
۶۴	۵. عوامل محیطی

صفحه	عنوان
۶۵	۶. روان‌شناسی کودک
۶۵	عوامل مؤثر بر طراحی برنامه درسی از دیدگاه گارزون
۶۶	۱. ویژگی‌های فردی معلم
۶۶	۲. به‌کارگیری فناوری
۶۷	۳. وضعیت اقتصادی - اجتماعی دانش‌آموزان
۶۸	۴. تعاملات میان معلمان و دانش‌آموزان
۶۸	۵. مدیریت کلاس درس
۶۸	خلاصه فصل
۶۹	فعالیت‌ها و پرسش‌هایی برای تفکر و یادگیری بهتر
۷۱	فصل چهارم: مبانی طراحی برنامه درسی
۷۱	مقدمه
۷۲	مبانی جامعه‌شناختی
۷۲	ارتباط بین جامعه و برنامه درسی
۷۳	ضرورت ارتباط میان مدرسه و جامعه
۷۴	نحوه تأثیر مدارس و برنامه درسی بر جامعه
۷۵	نحوه تأثیر جامعه بر برنامه درسی
۷۸	اقتصاد و برنامه درسی
۷۹	تغییرات اجتماعی و باارزش‌ترین دانش
۷۹	مبانی فلسفی
۸۰	فلسفه و برنامه درسی
۸۰	تأثیر فلسفه بر آموزش و پرورش
۸۴	نظام‌های فلسفی
۸۴	معرفت‌شناسی و تأثیر آن بر برنامه درسی
۸۵	ارزش‌شناسی و تأثیر آن بر برنامه درسی
۸۵	ایدئالیسم
۸۷	رئالیسم (واقع‌گرایی)
۸۸	پراگماتیسم
۸۹	اگزیستانسیالیسم
۹۰	پیشرفت‌گرایی
۹۱	بنیادگرایی (ضرورت‌گرایی)
۹۲	پایدارگرایی
۹۳	بازساخت‌گرایی

صفحه	عنوان
۹۴	پست مدرنیسم
۹۶	مبانی روان‌شناسی برنامه‌درسی
۹۷	دیدگاه رفتارگرایی
۹۹	دیدگاه شناخت‌گرایی
۱۰۰	دیدگاه سازنده‌گرایی
۱۰۱	دیدگاه انسان‌گرایی
۱۰۳	خلاصه فصل
۱۰۴	فعالیت‌ها و پرسش‌هایی برای تفکر و یادگیری بهتر
۱۰۶	فصل پنجم: اجزاء و عناصر طراحی برنامه‌درسی
۱۰۶	مقدمه
۱۰۶	اجزاء طراحی برنامه‌درسی
۱۱۰	عناصر برنامه‌درسی
۱۱۱	۱. منطق
۱۱۲	۲. هدف
۱۱۲	۳. محتوا
۱۱۲	۴. سنجش و ارزشیابی
۱۱۴	۵. فعالیت‌های یادگیری
۱۱۵	۶. فعالیت‌های مقدماتی
۱۱۶	۷. روش تدریس
۱۱۷	۸. راهبردهای گروه‌بندی
۱۱۸	۹. مواد و منابع
۱۲۳	۱۰. فرآورده‌ها
۱۲۴	۱۱. فعالیت‌های گسترده
۱۲۵	۱۲. محیط‌های آموزشی
۱۲۷	۱۳. زمان
۱۲۸	عناصر برنامه‌درسی از دیدگاه دیلون
۱۳۴	خلاصه فصل
۱۳۴	فعالیت‌ها و پرسش‌هایی برای تفکر و یادگیری بهتر
۱۳۶	فصل ششم: الگوهای طراحی برنامه‌درسی
۱۳۶	مقدمه
۱۳۷	رویکردهای طراحی از دیدگاه کسلز و پلمپ
۱۳۷	۱. رویکرد سیستمی (نظام‌مند)

۱۳۸	۲. رویکرد منطقی (ارتباطی)
۱۴۰	الگوهای طراحی برنامه درسی از دیدگاه رایت و جانسون
۱۴۰	۱. طراحی برنامه درسی متمرکز
۱۴۱	۲. طراحی برنامه درسی غیرمتمرکز
۱۴۲	الگوهای طراحی برنامه درسی از دیدگاه وودز، لوکی و ویر
۱۴۳	۱. الگوی نتایج محور
۱۴۳	۲. الگوی فرایند محور
۱۴۴	۳. الگوی انتقادی
۱۴۴	۴. الگوی مبتنی بر محتوای سنتی
۱۴۵	رویکردهای برنامه درسی از دیدگاه ویسچر - ورمن و گوستافسون
۱۴۵	۱. رویکرد ابزاری
۱۴۶	۲. رویکرد ارتباطی
۱۴۶	۳. رویکرد هنری
۱۴۶	۴. رویکرد عمل گرایانه (پراگماتیک)
۱۴۸	روش های طراحی برنامه درسی
۱۴۸	۱. طراحی مبتنی بر اهداف آرمانی و اهداف عینی
۱۴۸	۲. طراحی مبتنی بر موضوع درسی
۱۴۹	۳. طراحی مبتنی بر انگیزه های معلم
۱۴۹	۴. طراحی بر اساس منابع موجود
۱۴۹	۵. طراحی دانش آموز محور
۱۴۹	۶. طراحی ترکیبی
۱۵۰	خلاصه فصل
۱۵۰	فعالیت ها و پرسش هایی برای تفکر و یادگیری بهتر
۱۵۲	فصل هفتم: طرح های برنامه درسی
۱۵۲	مقدمه
۱۵۶	طرح های برنامه درسی معلم محور در مقابل یادگیرنده محور (دانش آموز محور)
۱۵۷	الف) طرح های موضوع محور
۱۵۷	۱. طرح برنامه درسی موضوعات مجزا
۱۵۸	۲. طرح برنامه درسی موضوعات گسترده
۱۶۰	۳. طرح برنامه درسی رشته محور (دیسپلینی)
۱۶۱	۴. طرح برنامه درسی هم پستگی
۱۶۲	۵. طرح برنامه درسی فرایندی

صفحه	عنوان
۱۶۳	۶. طرح برنامه درسی یادگیری تا حد تسلط
۱۶۵	۷. طرح برنامه درسی مارپیچی
۱۶۷	ب) طرح های مسئله محور
۱۶۸	۱. برنامه درسی مسئله محور
۱۶۹	۲. طراحی مبتنی بر موقعیت زندگی
۱۷۲	۳. برنامه درسی هسته ای یا پایه مشترک
۱۷۵	۴. برنامه درسی پروژه محور
۱۷۷	۵. طراحی بازسازی
۱۷۸	ج) طرح های یادگیرنده محور
۱۷۸	۱. برنامه درسی کودک محور
۱۷۹	۲. طراحی تجربه محور
۱۸۰	۳. طراحی رمانتیک (رادی کال)
۱۸۲	۴. طراحی انسان گرا
۱۸۵	۵. برنامه درسی مبتنی بر توانش (شایستگی)
۱۸۶	۶. برنامه درسی فعالیت محور
۱۸۷	خلاصه فصل
۱۸۸	فعالیت ها و پرسش هایی برای تفکر و یادگیری بهتر
۱۹۰	فصل هشتم: معیارهای طراحی و سازماندهی برنامه درسی
۱۹۰	مقدمه
۱۹۰	وسعت
۱۹۱	توالی
۱۹۲	استمرار
۱۹۳	تفاوت استمرار و توالی
۱۹۴	انسجام
۱۹۵	یکپارچگی
۱۹۶	تعادل
۱۹۷	اصول توالی در برنامه درسی
۲۰۴	خلاصه فصل
۲۰۴	فعالیت ها و پرسش هایی برای تفکر و یادگیری بهتر
۲۰۶	منابع

پیشگفتار

آموزش و پرورش، بنیان اصلی توسعه هر جامعه‌ای محسوب می‌شود. در این میان، برنامه درسی به عنوان قلب نظام آموزشی، نقش کلیدی در ارتقای کیفیت یادگیری و ایجاد اصلاحات اساسی در فرایند آموزش دارد. این برنامه، مجموعه‌ای منسجم از دانش، مهارت‌ها و ارزش‌هاست که با پاسخ دادن به پرسش‌های اساسی در مورد چیستی، چرایی، چگونگی و زمان یادگیری، چهارچوب تدریس و ارزشیابی را تعیین می‌کند. همچنین، برنامه درسی بازتاب‌دهنده نیازها و آرمان‌های اجتماعی و سیاسی هر جامعه است که طراحی آن نیازمند توجه دقیق به شرایط محلی، ملی و تحولات جهانی است؛ بنابراین، طراحی یک برنامه درسی کارآمد، فرایندی پیچیده و چالش‌برانگیز است که مستلزم همکاری نزدیک سیاست‌گذاران، متخصصان و تمامی ذی‌نفعان است تا نیازهای آموزشی به درستی شناسایی شود و پاسخگوی چالش‌های جهانی باشد. هدف اصلی از طراحی برنامه درسی، آماده‌سازی دانش‌آموزان برای کسب موفقیت در دنیای امروز و آینده است. برای دستیابی به این هدف، باید به سؤالات مهمی پاسخ داد: «چه دانش و مهارت‌هایی برای موفقیت در دنیای پیش رو ضروری است؟»، «آیا برنامه فعلی، نیازهای امروز و فردا را برآورده می‌کند؟» و «چگونه می‌توان آموزش را جذاب‌تر و مؤثرتر کرد تا انگیزه و یادگیری دانش‌آموزان افزایش یابد؟». با پاسخ به این سؤالات، می‌توان نسلی توانمند، خلاق و آماده برای مواجهه با چالش‌های آینده تربیت کرد.

کتاب حاضر منبعی جامع و معتبر در زمینه طراحی برنامه درسی است که به دانشجویان رشته مطالعات برنامه درسی کمک می‌کند تا درک بهتری از این موضوع پیدا کنند. این کتاب در هشت فصل تدوین شده است؛ فصل اول به ماهیت برنامه درسی، فصل دوم به شاخص‌های برنامه درسی مطلوب، فصل سوم به ماهیت طراحی برنامه درسی، فصل چهارم به مبانی طراحی برنامه درسی، فصل پنجم به اجزا و عناصر طراحی برنامه درسی، فصل ششم به الگوهای

طراحی برنامه درسی، فصل هفتم به طرح‌های برنامه درسی و فصل هشتم به معیارهای طراحی و سازماندهی برنامه درسی می‌پردازد.

امیدوارم مطالعه این کتاب برای خوانندگان و پژوهشگران مفید باشد. مخاطبان عزیز می‌توانند نظرها و پیشنهادهای خود را به آدرس ایمیل hajitabar62@gmail.com ارسال کنند.